

Een bezoek aan de Poelboerderij bij het Jisperveld

Monna Kolff

Op Donderdagavond 10 mei gingen wij met een kleine 20 man op bezoek in Wormerveer. Met het weer hadden wij buitengewoon veel geluk. Op de heen- en terugweg stortregende het, maar tijdens de tocht over het water genoten we van een mooie ondergaande zon en wilde wolken. Onze gidsen ontvingen ons hartelijk en vertelden ons veel interessants. We zagen buitengewoon veel, en veel verschillende vogels zoals Kieviten, Grutto's, Scholteksters, Tafeleenden, 1 paar Bergeenden, 1 Witgatje, Gierzwaluwen, Boerenzwaluwen, 1 Torenvalk, 1 Lepeelaar (broedt bij het Zwanewater), 1 Rietgors, Visdiefjes, Zwarte Stern (die in tegenstelling tot de vorige soort insecten eet), Kokmeeuwen (helaas een broedgebied ten nadele van de Grutto) en een paartje Bruine Kiekendieven dat hier jaarlijks broedt.

De Dodaars is hier niet meer aanwezig. Niet alleen is dit een schuwe vogel, maar is voor voedsel afhankelijk van de Steurkrab en voor nestmateriaal aangewezen op één soort Lintwier, en nu het water van de Poel door de zure regen steeds minder brak wordt is de omgeving voor beide soorten ongunstig geworden.

Wel broeden hier heel veel Grutto's en het is daarom van groot belang dat dit gebied een ouderwets, licht begraasd, nat grasland blijft. In Nederland broedt 70% van de wereldpopulatie van de Grutto. Bij intensieve veeteelt wordt te vroeg gemaaid, het waterpeil te veel verlaagd enz.

Er is daarom met veel boeren in de omgeving een Beheersovereenkomst gesloten. Zij kunnen daardoor met subsidie blijven leven op de hun vertrouwde plek te midden van kleine, lastig te gebruiken, natte graslandjes. Jonge boeren voelen hier vaak niet veel voor en emigreren naar Canada. Voor de toekomst zijn de vooruitzichten niet gunstig. De nog aanwezige oudere boeren houden nu geen melkvee meer, maar zoogkoeien, het Franse ras Limousin; of jongvee.

's Winters overwinteren in dit gebied zeer veel Smienten. Nederland is voor deze soort een zeer belangrijk overwinteringsgebied. Ganzen worden hier bijna niet gezien.

Door de medewerkers van natuurmonumenten en van de Poelboerderij worden elk jaar enkele rietlanden gemaaid, om verlanding tegen te gaan. Andere rietlanden blijven steeds lang om broedgelegenheid voor bijvoorbeeld de Kleine Karekiet te behouden. Vroeger zat in dit gebied veel snoek, maar deze is nagenoeg geheel verdwenen. Omdat men dacht dat dit misschien kwam doordat het water te troebel is geworden door slibvorming op de bodem door te veel algen, loopt er nu een experiment. Er zijn 4 vakken beschoeid, 2 daarvan zijn ontslibd en er is in alle 4 vakken snoek uitgezet. Over enkele jaren hoopt men door telling te kunnen zien of

GELE LIS

de helderheid inderdaad een bepalende factor is.

Een andere soort die hier bijna geheel verdwenen is, is de gestreepte voorn, tezamen met de zoetwatermossel, in wiens schelp zij hun eieren moeten leggen. Wel zit hier veel brasem. Door het geluid van de motorvlet sprongen nu en dan grote vissen uit het water.

Het gebied is ontstaan achter de Noordhollandse duinenrij als een grote vochtige veenmoskoepel, die door eigen aangroei in het midden het hoogste was geworden. Het overtollige water sijpelt de langzaam via de Zaan af naar de Zuiderzee. In een wat drogere periode in de 13e eeuw zijn mensen vanuit Drenthe hierheen ge-

komen. Zij bedreven wat landbouw op de hoogste delen van het veen. Hierdoor werd de ondergrond blootgesteld aan de lucht. Het veen oxydeerde daardoor en slonk. De lagere grond was natter en niet meer geschikt voor landbouw, maar werd aanvankelijk gebruikt voor begrazing. De mensen probeerden ook slootjes te graven om het water te laten afvloeien. Toen ook dat niet hielp, verhuisden zij naar dijkjes op de oude strandwallen, de resten van hun oude huisjes werden weer overgroeid door veenmos, en worden nu wel opgegraven. Op de trillende veenkussens groeien veel speciale planten: allereerst het Veenmos (sphagnum), verder Paraplutjesmos, varens, Waternavel, Moerasspirea, Kraaiheide, Struikheide en Watermunt. Langs de nieuwe beschoeiingen stond de pionierplant Moerasandijvie uitbundig geel te bloeien. Ook staat er veel Gele lis, en dit is een teken dat het water de laatste jaren voedselrijker is geworden, zoals bijna overal in Nederland. Wie zelf ook eens op een excursie naar dit prachtige rijke vogelgebied wil, kan dit nog meerde malen doen. De mensen van de Veenpoelboerderij hebben een uitgebreid programma. Toos Bom heeft een exemplaar van dit programma meegenomen en kan hierover informatie verschaffen.

ZWARTE STERN